

Pivo, párek, fotbálek
aneb Absurdní život
socialistického muže

LUKÁŠ HAVLAS

K PRÁCI A OBRANĚ PŘIPRAVEN

mladá fronta

K práci a obraně připraven

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

Lukáš Havlas
K práci a obraně připraven – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**K PRÁCI
A OBRANĚ
PŘIPRAVEN**

K PRÁCI A OBRANĚ PŘIPRAVEN

LUKÁŠ HAVLAS

**Pivo, párek, fotbálek
aneb Absurdní život
socialistického muže**

mladá fronta

Až se pro vás tato kniha stane historií, pošlete ji dál. Zajistíte tak, že její odkaz zůstane naživu díky **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

VĚNOVÁNO MÉ MAMINCE

NESTÁLO TO ZA NIC

Vždycky mě spolehlivě otráví, když vidím obdiv k despotickým vůdcům a slyším žehráni, že za minulého režimu bylo líp. No, nebylo. Vážně ne. Za vlády tyranů a autokratů ani nikdy nebude.

U starších lidí, k nimž už se taky počítám, se to dá možná pochopit. Často bývají zhrzení a frustrovaní, že mají nejlepší léta za sebou. Na mládí se holt dobře vzpomíná. Byli jsme ve formě, rodili děti, bavili se. To špatné mozek automaticky vytěsňuje. Že jsme nebyli svobodní a za nevhodný názor se platila cena nejvyšší? Že jsme nemohli demokraticky volit nebo cestovat? Na tom nezáleží, stejně se nic nezmění a nikam se nám nechtělo. Že jsme tady neměli západní zboží? Nevadí, vždyť to naše bylo stejně lepší. A hlavně levnější.

Speciální kategorií jsou zapšklí komunisti. Dříve byli u lizu, o všem rozhodovali, dnes po nich neštěkne ani pes. Kudy chodí, tudy nadávají. Všechno je drahé, všude je binec. Stát, který za ně v minulosti vše vyřešil, vůbec nefunguje a jenom okrádá

důchodce. Pojmy demokracie a zodpovědnost nikdy nepochopili, potřebují vládu pevné ruky, tak jako byli v aktivním životě zvyklí. Zdůrazňovat, že jsou svobodní, nemá smysl. Vysvětlovat jim, že vedle růstu cen se ještě více zvedaly platy i jejich penze a že si za ně dnes mohou koupit mnohem víc zboží než dřív, je zbytečné.

Rozumný člověk by se jen pousmál, kdyby se s nostalgií po starých časech a voláním po návratu autoritářských režimů nasetkával čím dál častěji. A kdyby to nebylo spíš k pláči.

Proto mi dovolu připomenout, jak se žilo za totality doopravdy. Kdo byli komunisti, estébáci, milicionáři, svazáci a veksláci. Co

znamenal akce Z, výjezdní doložky, brigády socialistické práce, agitační střediska, chozrasčot nebo Tuzex. Co jsme nosili na sobě, kam se chodili odreagovat a jaké bláboly nám ve škole vtloukali do hlavy. My jsme totiž tyto bolševické nesmysly žili. Já konkrétně skoro celé čtvrtstoletí.

Přesto jsem rád, že jsem zažil totalitu. Člověk pak může bez rozpaků srovnávat a uvědomí si, co je

pro něj nejdůležitější. Pro mě je to svoboda. A ze své zkušenosti vám mohu zodpovědně říct:

ŽIVOT V SOCIALISMU NESTÁL ZA NIC!

PRVNÍ MÁJ

Zhruba dvacet rudých sovětských vlajek jsme cupovali v ne-dalekém Parku Přátelství s nebyvalou urputností. Ještě před čtvrt hodinou zdobily jednotlivé vchody panelových domů v Jablonecké ulici na pražském sídlišti Prosek. Pod pláštěm přicházející noci jsme je s přítelem Martinem vytáhli nebo ulámali z kovových držáků, které byly připevněny nějakých dva a půl metru nad zemí. Jeden dělal koně, druhý mu vylezl na záda. Byla to čistá práce, nikdo nás nezahlédl.

V předvečer Prvního máje, který za socialismu vyžadoval československo-sovětskou vlajkovou výzdobu po celé republice (a hlavně obrovský průvod před exponenty komunistické strany v Praze na Letenské pláni), byly ulice klidné a většina hospod zavřených. Nepřicházelo v úvahu, aby oslavy Svátku práce narušovali nějaký ožralové nebo jiní reakcionáři. To byla naše příležitost.

„Teď to zapálíme a pak ještě pochčijeme,“ navrhl Martin, když jsme roztrhali na kusy poslední sovětskou vlajku.

„Jasně, nejdřív látku, potom přiložíme tyče,“ souhlasil jsem a cítil, jak mě adrenalin připravuje o poslední zbytky rozumu.

Byli jsme dobře nachystaní. V drogerii jsme zakoupili pevný podpalovač PePo za 4,60 Kčs (korun československých) pro případ, že by pršelo nebo bylo mokro. V trafice jsme pořídili hned dvoje zápalky za čtyřicet haléřů. Celá diverzní akce nás tak vyšla na pětikorunu, což byla cena dvou luxusních nanuků značky Rollo Bruno. Úzkoprofilového zboží, jednoho z mála, které socialistický režim dokázal dovézt z prohnitého Západu.

Přestože vlhko nebylo, Martin nalámal bílou hmotu čpící petrolejem na několik kousků a vytvořil hromádku, na kterou jsme nahrnuli cáry vlajky. Na útržky jsme vyskládali našťipané dřevěné tyče. Oheň vzplál hned na první škrtnutí sirky

a rozhořel se s nečekanou intenzitou. Za chvíličku dosahoval metrové výše, přičemž osvětloval nepřehlédnutelný prostor na čerstvě posekaném trávníku s cedulí

„Co to tam děláte, parchanti!“ ozval se za námi známý hlas. Byl to pan Špirk, soused z vedlejšího věžáku, zasloužilý komunista toho času na odpočinku, který tady právě venčil svého otlého buldočka. K důchodu si přivydělával tím, že pečoval o květenu v Parku Přátelství. A také o zahrádku před vedlejším panelákem, kde jsem mu vzduchovkou odstřeloval z našeho balkonu skleněné koule.

Park Přátelství

Park Přátelství byl postupně postaven v letech 1976 až 1983 podle vítězného návrhu architekta Otakara Kuči jako odpočinkové místo pro 30 tisíc obyvatel tehdejšího proseckého sídliště. Dnes se rozkládá na ploše jedenácti hektarů. Dominuje mu 450 metrů dlouhá vodní soustava s velkým vodotryskem uprostřed jezírka.

Lekli jsme se. Zrovna Špirka jsme vážně potkat nechtěli. I když už byl na penzi, jako bývalý tajemník strany na Praze 9 měl stále dlouhé prsty. K parku si osoboval majetnická práva, navíc nás dobře znal.

„Brý den. Je... jenom jsme se chtěli trochu ohřát, pane Špírk,“ koktal jsem, a jak jsem to vyslovil, věděl jsem, že větší blbost mě napadnout nemohla.

„Vy šmejdi, to nevíte, že rozdělávání ohně je v parku zakázáno? A co to tady vůbec pálíte?“ zuřil důchodce a spěchal k nám. Nedalo se rozlišit, jestli víc dupal on, nebo jeho vypasený miláček.

Martin se rychle pokusil nohou přikopnout do ohně cár vlajky, na němž byl jasně vidět žlutý srp a kladivo. Nepovedlo se. Komunistka Špírk doutnající komunistický symbol zahlédl.

„Vždyť to je sovětská zástava...“, vytřeštil nevěřičně oči. „To je skandál... Hned zítra to nahlásím ve škole vaší soudružce učitelce!“

„To radši ne, pane Špírk. Našli jsme to tady. Myslím ty vlajky. A oheň si odpracujeme, slibuju,“ žadonil jsem a doufal, že se chytí. Věděl jsem, že si často stěžoval sousedům, jak na údržbu parku potřebuje nějakého pomocníka. Tak jsem mu hodil rukavici. A povedlo se.

„Dobře,“ zabral vypočítavý penzista. „Uhaste to. Ten bordel z trávníku si zítra uklidíte. Jeden poseká zbytek zahrady, druhý bude se mnou sázet růže. Ještě mi zbývají dva záhony. Jdete, doufám, do průvodu?“

„Samozřejmě,“ zalhal Martin.

„Tak až skončíte, budete se tady u mě hlásit. Nejpozději ve tři. A vezměte si nějaký starý hadry, abyste si neumazali vaše

pionýrský stejnokroje,“ uzavřel Špírk a zanechal nás svému osudu. Sovětské vlajky jsme tak mohli s jeho svolením legálně počurat.

Druhý den odpoledne jsme skutečně naklusali do Parku Přátelství a až do osmi do večera dřeli jako koně. Špírk byl pak spokojen – opravdu nás nikomu nenaprášil. I když jistě zaregistroval, že v Jab-

lonecké ulici museli narychlo obnovit vlajkovou výzdobu a mnohem častěji než jindy tudy projížděly vozy Veřejné bezpečnosti.

Veřejná bezpečnost

Veřejná bezpečnost (hovorově jen bezpečnost nebo VB) byla v letech 1947–1990 složkou Sboru národní bezpečnosti a vykonávala policejní činnost v oblasti ochrany života i zdraví občanů, ochrany veřejného pořádku, vyšetřování trestných činů či dohledu nad silničním provozem. Komunistická VB přímo podléhala československému ministerstvu vnitra.

A tak se nám podařilo vyhnout průšvihů, který by zaváněl dvojku z chování, nebo dokonce vyhazovem ze školy. Jelikož jsme se chystali do osmé třídy, doporučení na střední bychom asi nedostali.

Psal se rok 1979, bylo nám mezi třinácti a čtrnácti. Čekala nás nejlepší léta života (to jsme ještě nevěděli) v nejhorším společenském režimu (to už jsme trochu tušili).

Ale nepředbíhejme. Pojďme se podívat, jak to bylo od samého začátku.

SRPEN 1968

Sovětskou invazi do Československa v srpnu roku 1968 si nemohu detailně pamatovat, jelikož mi bylo dva a půl roku. Z té doby si vybavuji jenom střípky, ale s pomocí vzpomínek rodičů dokážu jakžtakž poskládat hrubou mozaiku toho, co jsme tenkrát prožívali.